

روش‌های نوین مدیریت تلفیقی سوسک پوست‌خوار مدیترانه‌ای (اروپایی) کاج

پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی ایران* و موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور**

بیان مسئله

وسعت درختان غیر مثمر و جنگلی "دست‌کاشت" در دنیا بیش از ۲۰۰ میلیون هکتار می‌باشد. سطح این نوع جنگل‌ها در ایران که با هدف ایجاد فضای سبز و زیباسازی محیط شهرها و اطراف شهرها کاشته شده‌اند، حدود ۹۴۴ هزار هکتار است که عمدتاً از گروه مخروطداران شامل کاج و سرو می‌باشند. تاکنون حدود ۴۱ گونه آفت از روی درختان کاج در نقاط مختلف کشور (مناطق جنگلی و فضای سبز شهری) گزارش شده است. طی سال‌های اخیر، مهمترین آفت کاج، سوسک پوست‌خوار است که با خسارت شدید در برخی از استان‌های خشک کشور از قبیل اصفهان، کرمان، تهران، یزد و ... منجر به از بین رفتن درصد قابل توجهی از درختان کاج شده است. تا قبل از اجرای پروژه حاضر، پژوهش جامعی درباره پراکنش، بیولوژی و نحوه پیشگیری و کنترل این آفت انجام نشده بود.

معرفی دستاورد

به سفارش شهرداری اصفهان، بررسی جامعی با هدف شناسایی دقیق آفت، پراکنش و بیولوژی و همچنین راهکارهای پیشگیری و کنترل موثر آن در سطح شهر اصفهان اجرا شد. بر اساس نتایج شناسایی، آفت مشاهده شده سوسک پوست‌خوار مدیترانه‌ای (اروپایی) کاج با نام علمی *Orthotomicus erosus* می‌باشد. در ادامه، پراکنش و زیست‌شناسی (تعداد نسل، زمستان‌گذرانی، تعداد تخم، زمان طغیان، میزبان، نحوه بروز خسارت و ...) آن ارزیابی شد. بررسی کارایی تله‌ها و فرمون‌های تجمعی مختلف نشان داد که تله نوع کراس‌تراپ و ترکیب فرمون و کایرومون تجمعی شرکت گرین یونیورس، بالاترین کارایی را در کنترل آفت دارد. با مقایسه کارایی روش‌های مختلف پیشگیری و کنترل روشن شد که کائولن ۱۰ درصد و کائولن ۱۰ درصد به همراه کلریپریفوس دارای بالاترین کارایی در پیشگیری از آفت بودند.





فرایند تجاری سازی دستاورد

دستورالعمل پیشگیری و کنترل آفت تدوین و به شهرداری اصفهان ابلاغ شد. طی دو سال گذشته این دستورالعمل در سطح شهر اصفهان و برخی شهرهای دیگر استان اصفهان در سطح میدانی مورد استفاده قرار گرفت و منجر به کنترل بسیار موثر این آفت شد.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی



* غلامرضا صالحی جوزانی و درنا سعادت

** حسین فرازمند و غلامرضا گل محمدی